

CIÈNCIES NATURALS 6è EDUCACIÓ PRIMÀRIA

1. Adequació i seqüenciació dels objectius generals de les àrees.

OBJECTIUS	COMPETÈNCIES BÀSIQUES						
	C o m u n i c a c i ó l i n g ü í s t i c a .	C o m p e t è n c i a m à t i c a i c o m p e t è n c i e s e n c i è n c i e s i t e c n o l o g i a .	C o m p e t è n c i a d i g i t a l .	C o m p e t è n c i e s i c í v i q u e s .	C o n s c i è n c i a e s s e n c i a l s i c o n s c i è n c i a s .	A p r e n d r e	S e n t i d ' i n i c i a t i v a i e s p e r i t e m p r e n e d o r .
1. Iniciar l'activitat científica, utilitzant les diferents fonts d'informació (directes, textos...), fent ús de les noves tecnologies per seleccionar informació, simular processos, com a	X	X	X			X	

instruments per aprendre i compartir coneixements i presentar conclusions.							
2. Conèixer el cos humà i el seu funcionament per ajudar a construir la pròpia identitat i autonomia personal i les relacions amb els altres.		X				X	X
3. Respectar els hàbits de salut i de prevenció de malalties i accidents, i comportar-s'hi d'acord per evitar els efectes nocius de conductes irresponsables que poden perjudicar-la.		X		X		X	
4. Identificar els avenços de la ciència que milloren la salut.		X				X	
5. Observar els éssers vius i la seva relació amb el medi.		X				X	
6. Analitzar els beneficis i riscos de les tecnologies i la ciència valorant la seva contribució a la millora de les condicions de vida de les persones.		X	X	X		X	
7. Estudiar i classificar materials segons les propietats, i observar i fer experiments per entendre les característiques d'alguns fenòmens.		X	X			X	
8. Participar en treballs d'investigació relacionats amb aspectes rellevants de les ciències naturals.	X	X				X	
9. Analitzar la intervenció humana en el medi fent una valoració crítica i fomentant actituds de protecció i conservació de l'entorn.		X		X		X	X

2. Seqüenciació dels continguts.

Bloc 1. Iniciació a l'activitat científica.

- Iniciació a l'activitat científica. Aproximació experimental a algunes qüestions.
 - Utilització de diverses fonts de informació (directes, llibres).
 - Lectura de textos propis de l'àrea.
 - Utilització de les TIC per cercar i seleccionar informació, simular processos i presentar conclusions.
 - Hàbits de prevenció de malalties i accidents a l'aula i al centre.
 - Utilització de diversos materials, tenint en compte les normes de seguretat.
 - Treball individual i en grup.
 - Tècniques d'estudi i de feina. Desenvolupament d'hàbits de treball. Esforç i responsabilitat.
- Planificació de projectes i presentació d'informes.
- Elaboració de projectes.

Bloc 2. L'ésser humà i la salut.

2.1. La funció de nutrició.

- Organització fisiològica del cos humà.
- Funcions vitals i aparells associats.
- Els nutrients i els diferents grups de nutrients.
- Els aliments i la classificació d'aquests en funció dels nutrients: energètics, constructius i reguladors.
 - La dieta saludable.
 - Importància de l'aigua.
 - Identificació i classificació d'aliments de consum freqüent i utilització de «rodes d'aliments» per confeccionar dietes.
 - La digestió i l'aparell digestiu.
 - Identificació d'òrgans de l'aparell digestiu en làmines i dibuixos.
 - Transformacions dels aliments al llarg del tub. Accions mecàniques i químiques.
 - Algunes tècniques per conservar aliments.
 - Intoxicacions alimentàries i pautes per evitar-ne.
 - Algunes alteracions de la salut com a conseqüència de dietes desequilibrades.
 - Valoració de la importància de la dieta saludable.
 - Adquisició de pautes per augmentar l'autonomia i la responsabilitat en la salut mateixa.

- Interpretació d'informacions nutricionals en etiquetes.
- Alimentació en altres cultures. Orígens d'alguns aliments.
- Funció i composició de l'aparell respiratori.
- Descripció de les fases del procés de respiració.
- Identificació i descripció d'òrgans respiratoris i processos de la respiració.
- Intercanvis de substàncies de les cèl·lules amb l'entorn exterior i l'aparell circulatori.
- Composició de l'aparell circulatori.
- Cavitats del cor i funcionament de les vàlvules cardíaques.
- Composició de la sang: el plasma i les cèl·lules sanguínies, i les seves funcions.
- La circulació pulmonar i la circulació general de la sang.
- Descripció de la circulació de la sang identificant vasos sanguinis, òrgans d'intercanvi d'altres aparells i substàncies que s'hi intercanvien.
- Les substàncies de rebuig i l'excreció.
- L'excreció a les glàndules sudorípares. Formació i expulsió de la suor.
- Composició de l'aparell excretor.
- L'excreció als ronyons. Formació i expulsió de l'orina.
- Adquisició de pautes per incrementar l'autonomia i la responsabilitat en la higiene i en la salut.

2.2. La funció de reproducció.

- Característiques generals de la funció de reproducció en l'ésser humà.
- Gàmetes: òvuls i espermatozoides.
- Aparell reproductor masculí: òrgans i funcions.
- Aparell reproductor femení: òrgans i funcions.
- Utilització de làmines i dibuixos per a la identificació, localització i descripció d'òrgans i de les seves funcions.
- La pubertat en els al·lots i les al·lotes: canvis en l'aparell reproductor i en els caràcters sexuals secundaris.
- El cicle menstrual i les fases.
- Fases i processos de la reproducció humana.
- La fecundació.
- El desenvolupament de l'embrió i les fases.
- El part.
- Característiques del nadó durant els primers dies de vida.
- L'herència. Trets heretables i identificació de trets hereditaris en el cos.
- Utilització d'imatges per identificar fases diferents del desenvolupament embrionari.
- Respecte per les diferències sexuals que existeixen entre al·lotes i al·lots.
- Confiança en els adults responsables de la seva educació per plantejar dubtes i inquietuds.

Bloc 3. Els éssers vius.

3.1. Estructura i funcions dels éssers vius.

- Estructura d'una cèl·lula típica i tipus de cèl·lules.
- Funcions vitals a les cèl·lules.
- Organització cel·lular dels éssers vius.
- Regne moneres: bacteris, formes i característiques generals.
- Beneficis i perjudicis que ocasionen els bacteris.
- El regne protocists: característiques generals.
- Protozous, característiques generals i relacions amb l'ésser humà.
- Les algues: característiques generals.
- Beneficis i perjudicis que proporcionen i ocasionen les algues a l'ésser humà.
- El regne dels fongs: característiques generals.
- Tipus de fongs.
- Efectes beneficiosos i perjudicials dels fongs en la biosfera i per a l'ésser humà.
- Els líquens.
- Els virus.
- Desenvolupament d'experiències per a observar bolets i espores.
- Interpretació d'imatges d'éssers vius en els regnes moneres, protocists i fongs.
- Importància del coneixement científic i com s'aplica en alimentació i medicina.
- Importància dels éssers vius dels primers tres regnes en el conjunt de la biosfera.
- Observacions d'éssers vius i d'imatges d'aquests.
- Respecte per la natura i apreciació de la varietat i complexitat dels éssers vius.

3.2. Els animals.

- Característiques generals dels animals.
- Organització del cos dels animals.
- Característiques dels animals vertebrats i dels invertebrats.
- Característiques dels peixos i tipus de peixos.
- Característiques dels amfibis i tipus d'amfibis.
- Característiques dels rèptils i tipus de rèptils.
- Característiques de les aus i tipus d'aus.
- Característiques dels mamífers i tipus de mamífers.
- Característiques dels diferents grups més rellevants d'animals invertebrats: porífers, cnidaris, anèl·lids, equinoderms, mol·luscs i artròpodes.
- Observació i descripció d'animals: anatomia, mitjans en els quals viuen, maneres d'obtenció d'aliments i oxigen, tipus de desenvolupament embrionari...

- Observació i descripció de l'anatomia externa i interna d'un peix: dissecció d'una truita.
- Animals en perill d'extinció; causes, localitzacions i proteccions que es duen a terme.
- Valoració de la biodiversitat animal i consciència de l'impacte de les activitats i actituds humanes en la vida dels animals.

3.3. Els éssers vius en el seu medi.

- Tipus d'ecosistemes. Varietats i característiques.
- Interpretació d'imatges en les quals es mostren diferents ecosistemes.
- Transformacions dels ecosistemes causades per les societats humanes al llarg de la història.
- Amenaces principals que pateixen els ecosistemes: deteriorament, destrucció i desaparició d'espècies i pèrdues de terra.
- Pautes per contribuir a un desenvolupament sostenible.
- Accions governamentals de protecció de la natura.
- empremta ecològica i activitats humanes que la generen.
- Utilització d'informació i aplicació de procediments matemàtics per calcular l'empremta ecològica.
- Líquens com a indicadors de la contaminació.
- Els fems i la seva durada.
- Estratègies per reduir fems molt contaminants i duradors.
- Valoració de l'impacte de les activitats humanes en els ecosistemes i consciència i actitud favorable per a la protecció de la natura.

Bloc 4. Matèria i energia.

4.1. La matèria i els seus canvis.

- La matèria i les seves propietats generals: massa i volum.
- La densitat, una propietat específica de les substàncies. Càlcul de la densitat d'una substància.
- Organització d'experiències per determinar massa, volum i calcular densitat.
- Flotabilitat.
- Substàncies pures i mesclades.
- Tipus de mesclades: heterogènies i homogènies. Aliatges, mesclades especials.
- Procediments de separació dels components de les mesclades: decantació, filtració, destil·lació, evaporació i magnetisme.
- Organització d'experiències de separació de components de mesclades.
- Canvis físics i les seves característiques.
- Canvis químics. Característiques: reactius i productes. Aproximació a la simbolització d'una reacció química.
- Reaccions químiques freqüents: combustions i oxidacions.
- Reaccions químiques en els éssers vius: digestió, fotosíntesi i fermentació.

- Símbols que adverteixen de la perillositat de les substàncies.
- Utilització acurada de materials i productes químics.
- Coneixement i aplicació d'estratègies i elements matemàtics en la resolució de problemes.
- Comprensió de la importància de la ciència. Valoració del treball científic. Biografies de científics i científiques.
- Coneixement i ús responsable de les TIC en fer recerca sobre la matèria, els seus canvis, usos de materials, biografies...

4.1. L'energia. La calor, el so i la llum.

- L'energia: formes en què es manifesta i fonts d'energia. El Sol com a principal font externa d'energia del planeta.
- Transformacions naturals i artificials de l'energia i la conservació d'aquestes.
- La calor i els seus efectes: augment de temperatura i canvis d'estat.
- El so, les característiques i els efectes.
- La llum, les fonts i les característiques generals.
- Comportament dels cossos en presència de la llum: cossos opacs, transparents i translúcids.
- La reflexió i les seves propietats. Miralls.
- La refracció i les seves propietats.
- Lents, tipus i usos.
- La descomposició o dispersió de la llum.
- Experiències i experiments per comprovar propietats de la calor, la llum i el so.
- Interpretació d'imatges en les quals s'aprecien formes de l'energia i els efectes que tenen.
- Utilització acurada de materials comuns i objectes de laboratori.
- Valoració de la importància del coneixement científic i dels avenços tecnològics per la repercussió que han tingut en el progrés de la humanitat.
- Afermament i desenvolupament del mètode científic.
- Coneixement i aplicació d'estratègies i elements matemàtics en la resolució de problemes.
- Coneixement i ús responsable de les TIC en fer recerca sobre l'energia, les seves formes i transformacions, i sobre la llum, la calor i els seus efectes.

4.2. L'energia. L'electricitat i el magnetisme.

- Electricitat estàtica. Interaccions entre cossos carregats elèctricament.
- Corrents elèctrics.
- Cossos conductors i cossos aïllants.
- Organització d'experiències per identificar interaccions i efectes de l'electricitat.
- Circuit elèctric: generadors i tipus, cables i interruptors.

- Aparells receptors que transformen el corrent elèctric.
- Els imants: pols i camp magnètic.
- Interaccions entre imants.
- Usos dels materials magnètics.
- El magnetisme terrestre i la brúixola.
- Camp magnètic d'un corrent elèctric. Electroimant.
- Corrents induïts: dinamos i alternadors. Aprofitament.
- Construcció de circuits orientats a una finalitat: recerca, mètode científic...
- Perills dels corrents elèctrics i normes per evitar accidents.
- Utilització acurada de materials comuns i objectes de laboratori.
- Valoració de la importància del coneixement científic i dels avenços tecnològics per la repercussió que han tingut en el progrés de la humanitat.
- Afermament i desenvolupament del mètode científic.
- Coneixement i aplicació d'operacions matemàtiques en la resolució de problemes.
- Coneixement i ús responsable de les TIC a l'hora de fer recerca sobre electromagnetisme, descobriments científics i invencions tecnològiques.

Bloc 5. Tecnologia, objectes i màquines.

- Transformacions de l'energia en la natura.
- Transformacions de l'energia en dispositius i aparells: alternadors, piles, bateries, plaques fotovoltaïques, motors elèctric i de combustió.
- Interpretació i descripció de fenòmens en els quals es manifesta l'energia i es poden apreciar les seves transformacions.
- Les fonts de l'energia: no renovables i renovables.
- Les centrals de producció d'electricitat. Alguns tipus de centrals elèctriques.
- Elements i funcionament d'una central tèrmica de carbó.
- Elements i funcionament d'una central hidroelèctrica.
- Utilització de l'energia en les activitats humanes.
- Problemes mediambientals derivats de la producció de l'electricitat i de l'ús de combustibles fòssils.
- Consells per «estalviar energia als habitatges».
- Màquines i energia. Màquines: simples i compostes.
- Utilització de màquines en activitats humanes.
- Avenços en ciència i tecnologia.
- Realització d'un projecte: xemeneia solar.
- Habitatges del futur.

3. Metodologia.

Per desenvolupar aquesta àrea proposam fer diferents tipus de treballs, recollir informació a través de diferents fonts i mitjans, i exposar oralment les

experiències ajudant-se d'imatges i textos escrits. Donarem importància al fet que els treballs es facin de manera ordenada, clara i neta.

Posarem especial incidència en l'extracció de les idees principals mitjançant resums, esquemes, i valorant la validesa de les informacions obtingudes.

Presentarem els continguts de manera interessant i variada, aprofitant la interacció amb l'entorn natural (explorar, observar, analitzar, comparar, descobrir, manipular, reflexionar...).

L'estudi del propi cos, la importància d'adquirir hàbits saludables, l'ús responsable dels recursos naturals, la preservació del medi ambient i el consum responsable s'iniciaran a partir d'experiències properes als alumnes, donant importància a la reflexió i a la presentació de conclusions.

El coneixement de l'entorn partirà de la localització i l'obtenció d'informació que ajudi l'alumne a comprendre fenòmens a través de l'observació, la manipulació, el registre de dades, esquemes senzills, representacions gràfiques com a referències.

Els continguts de les ciències naturals es poden demostrar a través de l'experimentació i per això és bàsic utilitzar la lògica.

4. Distribució espai-temps.

Els cursos de 4t 5è 6è l'horari lectiu setmanal es distribueix atenent a la normativa establerta pel Currículum de les IB.

-Llengua catalana i literatura 9h

-Llengua castellana i literatura 9h

-Llengua estrangera 7h

-Matemàtiques 10 h

-Ciències naturals 4 h

-Ciències socials 4 h

-Educació física 5 h

-Religió / Valors socials i cívics

-Educació artística 5h

-Temps d'esplai 7,5h

-Lliure disposició 11,5 h

-Total 75 h

5. Activitats d'ampliació i de reforç.

6. Criteris d'avaluació i de qualificació.

Bloc 1. Iniciació a l'activitat científica.

- Obtenir informació rellevant sobre fets o fenòmens prèviament delimitats, fer prediccions sobre esdeveniments naturals, integrar dades de l'observació directa i la indirecta a partir de la consulta de fonts directes i indirectes i comunicar-ne els resultats.

- Establir conjectures tant respecte d'esdeveniments que ocorren d'una forma natural com sobre els que ocorren quan es provoquen a través d'un experiment o una experiència.

- Comunicar de forma oral i escrita els resultats obtinguts després de fer diverses experiències i presentar-los en suport gràfic.

- Treballar de forma cooperativa vetllant per la seguretat pròpia i la dels companys, tenint cura de les eines i fent un ús correcte dels materials.

- Elaborar projectes i presentar informes.

Bloc 2. L'ésser humà i la salut.

2.1. La funció de nutrició.

- Relacionar les funcions de l'ésser humà amb els òrgans, aparells i sistemes que permeten desenvolupar-les, i descriure les tasques que exerceixen.

- Diferenciar aliments i nutrients, conèixer els nutrients i les funcions que tenen, i classificar i identificar aliments en funció dels nutrients que contenen.

- Consolidar la idea de dieta saludable i utilitzar la roda dels aliments per confeccionar-ne una.

- Identificar, anomenar i descriure els òrgans que formen l'aparell digestiu, com també les tasques que desenvolupen en el procés de la digestió.

- Anomenar i descriure alguns mètodes de conservació d'aliments, i identificar mètodes de conservació d'aliments de consum freqüent.

- Conèixer les causes de les intoxicacions alimentàries i adquirir estratègies per evitar-les.

- Interpretar informacions nutricionals d'etiquetes d'aliments envasats i avaluar les qualitats i idoneïtat de l'aliment.

- Comprendre informacions, adquirir vocabulari sobre la nutrició humana, expressar coneixements i opinions de forma oral i escrita, i mostrar interès per la lectura de textos sobre alimentació.

- Aplicar elements, operacions i estratègies matemàtiques per interpretar informacions nutricionals.

- Conèixer la composició i les funcions de l'aparell respiratori, i descriure les fases del procés de respiració.

- Conèixer la composició de l'aparell circulatori i descriure'n les funcions.

- Conèixer la composició de la sang i les funcions que desenvolupa.

- Descriure la circulació sanguínia, identificar i anomenar les cavitats del cor i els vasos principals que la duen a terme.

- Conèixer els processos que conformen l'excreció, descriure l'aparell excretor, els òrgans que el componen i el seu funcionament, com també la participació de la pell.

- Conèixer què són les donacions i transfusions de sang, i valorar la importància dels bancs de sang i la solidaritat de les persones donants.
- Construir un model de pulmó i relacionar-ne el funcionament amb el de l'òrgan real.
- Comprendre informacions, adquirir vocabulari sobre la respiració, la circulació i l'excreció humana, expressar coneixements i opinions de forma oral i escrita, i mostrar interès per la lectura de textos relacionats amb la nutrició humana.

2.2.La funció de reproducció.

- Consolidar i ampliar el coneixement de la funció de reproducció en l'ésser humà: característiques generals i gàmetes que hi intervenen.
- Identificar, anomenar i descriure les funcions dels òrgans de l'aparell reproductor masculí.
- Identificar, anomenar i descriure les funcions dels òrgans de l'aparell reproductor femení.
- Conèixer els canvis que condueixen a la maduresa sexual.
- Conèixer i descriure els processos que conformen la reproducció humana.
- Conèixer les característiques del part i les del nadó durant els primers dies de la seva vida.
- Adquirir idees bàsiques sobre els caràcters hereditaris i desenvolupar estratègies d'observació i compilació d'informació.
- Desenvolupar actituds de respecte i confiança per establir les bases d'una educació afectiva i sexual correcta.
- Comprendre informacions, adquirir vocabulari sobre la reproducció humana, expressar coneixements i opinions de forma oral i escrita, i mostrar interès per la lectura de textos.

Bloc 3. Els éssers vius.

3.1. Estructura i funcions dels éssers vius.

- Conèixer l'estructura de les cèl·lules, el seu funcionament, els tipus de cèl·lules i com desenvolupen les funcions vitals.
- Conèixer l'organització cel·lular dels éssers vius i la classificació en unicel·lulars i pluricel·lulars.
- Conèixer les característiques generals dels éssers que formen el regne moneres i identificar-ne els efectes beneficiosos i perjudicials en altres éssers vius i en l'ésser humà.
- Aprofundir en el coneixement de les característiques generals de les algues i dels protozous, i identificar-ne els efectes beneficiosos i perjudicials en l'atmosfera, per a altres éssers vius i per a l'ésser humà.

- Descriure i identificar les característiques generals dels fongs, i conèixer-ne els efectes beneficiosos i perjudicials en el conjunt de la biosfera i per a l'ésser humà.

- Adquirir una idea bàsica de què són els líquens i de la seva importància com a indicadors de qualitat ambiental.

- Conèixer les característiques dels virus i els seus efectes en els éssers vius, en especial en l'ésser humà.

- Comprendre informació, adquirir vocabulari sobre els éssers vius i expressar coneixements i opinions de forma oral i escrita. Mostrar interès per la lectura de textos sobre la biodiversitat i l'exploració per a entendre-la.

- Conèixer i aplicar elements i estratègies matemàtiques per resoldre problemes sobre mesures reals de microorganismes vistos al microscopi.

3.2. Els animals.

- Identificar i esmentar les característiques generals dels animals i la seva estructura corporal, i conèixer les característiques dels animals vertebrats i invertebrats.

- Descriure i identificar les característiques generals dels peixos, i conèixer i identificar tipus de peixos segons el tipus d'esquelet.

- Descriure i identificar les característiques generals dels amfibis, i conèixer i identificar tipus d'amfibis segons l'anatomia externa.

- Descriure i identificar les característiques generals dels rèptils, i conèixer i identificar tipus de rèptils.

- Descriure i identificar les característiques generals de les aus, i conèixer i identificar tipus d'aus.

- Descriure i identificar les característiques generals dels mamífers, i conèixer i identificar tipus de mamífers segons el desenvolupament embrionari.

- Conèixer els noms i característiques generals dels diferents grups d'animals invertebrats.

- Comprendre informació, adquirir vocabulari sobre els animals, expressar coneixements i opinions de forma oral i escrita, i mostrar interès per la lectura de textos sobre aquests éssers vius.

- Conèixer noms d'alguns animals en perill d'extinció, les causes que els han portat a aquesta situació i algunes accions de protecció que es duen a terme.

3.3. Els éssers vius en el seu medi.

- Aplicar aprenentatges sobre ecosistemes i conèixer la varietat i característiques dels ecosistemes aquàtics, mixtos i terrestres.

- Conèixer les dinàmiques de transformacions dels ecosistemes causades per l'ésser humà al llarg de la història.

- Conèixer les amenaces que pateixen els ecosistemes i les causes que les produeixen.
- Conèixer pautes per contribuir a un desenvolupament sostenible.
- Conèixer accions que han de desenvolupar els governs per tal de contribuir al desenvolupament sostenible.
- Adquirir la idea d'empremta ecològica, de què la produeix, i determinar l'empremta pròpia.
- Entendre la importància dels indicadors biològics de contaminació, en especial els líquens.
- Conèixer i emprar informació sobre la durada dels fems, i adquirir estratègies per reduir-los i canalitzar-los.
- Observar i interpretar imatges d'accions humanes en els ecosistemes, generant hipòtesis i aplicant aprenentatges adquirits.
- Comprendre informació, adquirir vocabulari sobre els ecosistemes, les característiques d'un desenvolupament sostenible, les accions humanes i les conseqüències en els ecosistemes, expressar coneixements i opinions de forma oral i escrita, i mostrar interès per la lectura de textos sobre la conservació de la biosfera.
- Aplicar elements, operacions i estratègies matemàtiques per resoldre problemes sobre empremtes ecològiques i durabilitat dels fems.

Bloc 4. Matèria i energia.

4.1. La matèria i els seus canvis.

- Consolidar i ampliar el coneixement de les propietats generals de la matèria, i d'unitats, instruments i procediments per mesurar-les.
- Consolidar la idea de densitat com a propietat específica de les substàncies, i aplicar procediments per calcular-la.
- Diferenciar entre substàncies pures i mesclades, i conèixer diferents tipus de mesclades.
- Conèixer i descriure procediments per separar els components de mesclades.
- Identificar i descriure canvis físics i les causes que els produeixen: canvis d'estat, dilatacions, deformacions i moviments.
- Identificar i descriure canvis químics en la matèria (oxidacions i combustions). Conèixer les fases d'una reacció química, les substàncies inicials i finals, i simbolitzar de manera aproximada el procés.
- Conèixer alguns canvis químics que produeixen els éssers vius: fotosíntesi, digestió i fermentació.
- Conèixer els símbols que adverteixen sobre la perillositat de les substàncies.

- Comprendre informacions i adquirir vocabulari sobre la matèria i els canvis que experimenta, expressar coneixements i opinions de forma oral i escrita, i mostrar interès per la lectura de textos relacionats amb la matèria, els materials i usos, el seu origen...

- Aplicar elements, operacions i estratègies matemàtiques per resoldre problemes sobre densitat, massa, volum...

4.2. L'energia. La calor, el so i la llum.

- Consolidar i ampliar el coneixement de l'energia, les formes en què es manifesta i les fonts energètiques.

- Conèixer aspectes bàsics de la calor, formes en què es transfereix i els efectes que produeix.

- Descriure com es produeix i propaga el so i conèixer-ne els efectes.

- Conèixer les característiques de la llum com a forma d'energia i les fonts que la produeixen, i descriure i valorar la importància del Sol com a font d'energia.

- Consolidar i ampliar el coneixement del comportament dels cossos en presència de la llum.

- Conèixer les propietats i característiques dels fenòmens lluminosos: dispersió, reflexió i refracció. Identificar objectes que els produeixen i conèixer-ne algunes aplicacions.

- Conèixer diferents tipus de contaminació, les causes que en produeixen i proposar algunes accions per pal·liar-la o eradicar-la.

- Comprendre informacions i adquirir vocabulari sobre l'energia, les transformacions que experimenta, la llum... Expressar coneixements i opinions de forma oral i escrita, i mostrar interès per la lectura de textos relacionats amb l'energia, les fonts d'energia...

- Aplicar elements, operacions i estratègies matemàtiques per resoldre problemes sobre la velocitat de la llum.

4.3. L'energia. L'electricitat i el magnetisme.

- Identificar i descriure característiques de l'electricitat estàtica i dels corrents elèctrics.

- Definir i identificar substàncies i cossos conductors i aïllants.

- Conèixer els diferents tipus de generadors de corrent i les funcions dels cables, les preses de corrent, els interruptors i els aparells elèctrics instal·lats més freqüentment en els circuits.

- Conèixer les propietats dels imants i les seves interaccions. Conèixer les característiques del camp magnètic i com interactua amb la brúixola.

- Conèixer i comprendre les relacions entre l'electricitat i el magnetisme: camp magnètic dels corrents elèctrics (electroimant i motor elèctric) i corrents elèctrics induïts per la variació del camp magnètic (alternadors i dinamos).
- Assumir i conèixer pautes de manipulació acurada d'aparells elèctrics i d'elements de circuits.
- Comprendre informacions, adquirir vocabulari sobre l'electricitat i els efectes que té, el magnetisme, els circuits i aparells elèctrics, expressar coneixements i opinions de forma oral i escrita, i mostrar interès per la lectura de textos sobre l'energia, l'electricitat i el magnetisme.

Bloc 5. Tecnologia, objectes i màquines.

- Identificar i descriure transformacions d'energia en la natura, i conèixer dispositius i màquines que produeixen transformacions de l'energia.
- Ampliar i consolidar la idea de font d'energia, conèixer els diferents tipus de fonts d'energia i descriure el funcionament de diferents centrals elèctriques.
- Conèixer els usos de l'energia en les activitats humanes i els problemes derivats del gran consum de fonts no renovables, i adquirir estratègies per estalviar energia als habitatges.
- Consolidar la idea de màquina i conèixer els elements i el funcionament de màquines simples i complexes, identificant transformacions d'energia.
- Conèixer i valorar l'esforç científic i tecnològic i les seves aplicacions que fan possible el progrés humà.
- Comprendre les fases d'un projecte i executar-les amb precisió.
- Comprendre informacions, i adquirir vocabulari sobre l'ús de l'energia i les màquines, expressar coneixements i opinions, i mostrar interès per la lectura de textos relacionats amb l'energia i les màquines.
- Conèixer i aplicar elements i estratègies matemàtics en calcular consums energètics.

6.1. Procediments d'avaluació i criteris de qualificació.

Instruments d'avaluació

- Observació: avaluarem la implicació de l'alumnat en el treball en equip, expressió oral i escrita, les actituds personals i els coneixements, habilitats i destreses relacionades amb l'àrea.
- Proves escrites o orals, informes, treballs o dossiers, quadern de l'alumnat, presentacions, seguiment...
- Autoavaluació afavorirem l'aprenentatge des de la reflexió i valoració de l'alumnat sobre les seves pròpies dificultats i fortaleses, sobre la participació dels companys i companyes en les activitats de tipus col·laboratiu i des de la col·laboració amb el professorat en la regulació del procés d'ensenyament aprenentatge.

Temporalització

S'utilitzaran diferents tipus d'avaluació:

- Avaluació inicial: proves ens donarà el punt de partida per plantejar els objectius que s'han d'aconseguir.

- Avaluació contínua/sumativa: observació directa, registre d'activitats, esforç i interès, ordre i netedat en la presentació de les tasques, actitud crítica...

Al final de cada trimestre es fa una sessió d'avaluació on intervenen tots els docents que treballen amb el grup. En aquestes sessions es parla individualment del procés de cada infant i es fa una reflexió sobre la pròpia tasca docent, la qual cosa permet al professorat reajustar les actuacions diàries.

Es redacta una acta que recull els temes tractats i els acords presos.

- Avaluació final: valoració general de totes les avaluacions i el progrés de l'alumne.

Serà global i ens permetrà conèixer el desenvolupament de les competències partint de situacions o problemes en què hagin d'aplicar els coneixements apresos per donar-hi resposta.

Adaptarem l'avaluació tenint en compte les necessitats individuals dels alumnes.

Criteris de qualificació

- Proves escrites i orals 60 %

- Feina diària (a casa i/o a classe) 30 %

- Actitud i comportament 10 %

6.2. Estàndards d'aprenentatge avaluables.

Bloc 1. Iniciació a l'activitat científica.

- Cerca, selecciona i organitza informació concreta i rellevant, l'analitza, obté conclusions, comunica la seva experiència, reflexiona sobre el procés seguit i el comunica oralment i per escrit.

- Utilitza mitjans propis de l'observació.

- Consulta i utilitza documents escrits, imatges i gràfics.

- Desenvolupa estratègies adequades per accedir a la informació dels textos de caràcter científic.

- Manifesta autonomia en la planificació i l'execució d'accions i tasques i té iniciativa en la presa de decisions.

- Utilitza de manera adequada el vocabulari corresponent a cada un dels blocs de continguts.

- Exposar oralment de forma clara i ordenada continguts relacionats amb l'àrea i demostra que comprèn textos orals i/o escrits.

- Usa de forma autònoma el tractament de textos (ajustar la pàgina, inserir il·lustracions o notes, etc.).
- Fa un ús adequat de les tecnologies de la informació i la comunicació com a recurs d'oci.
- Coneix i aplica les mesures de protecció i seguretat personals quan empra les tecnologies de la informació i la comunicació.
- Presenta els treballs de forma ordenada, clara i neta en paper i en suport digital.
- Utilitza estratègies per fer treballs de forma individual i en equip i mostra habilitats per a la resolució pacífica de conflictes.
- Coneix i respecta les normes de l'ús i de seguretat dels instruments i dels materials de treball.
- Du a terme experiències senzilles i petites investigacions: planteja problemes, enuncia alguna hipòtesi, selecciona el material necessari, fa, arriba a conclusions i comunica els resultats.
- Fa un projecte, treballant de forma individual o en equip, i presenta un informe utilitzant el paper i/o el suport digital, recollint informació de diferents fonts (directes, llibres, Internet) amb diferents mitjans i comunicant de forma oral l'experiència duta a terme amb ajuda d'imatges i textos escrits.

Bloc 2. L'ésser humà i la salut.

2.1. La funció de nutrició.

- Identifica, anomena i descriu els òrgans, aparells i sistemes que intervenen en les diferents funcions vitals, i descriu les tasques que desenvolupen.
- Defineix aliment i nutrient. Coneix els tipus de nutrients i els efectes que tenen sobre l'organisme.
- Coneix i aplica la classificació d'aliments en funció dels nutrients que contenen.
- Defineix dieta saludable. Coneix informació que es mostra a la roda dels aliments i la utilitza per confeccionar dietes saludables.
- Identifica, anomena i descriu els òrgans que formen l'aparell digestiu i les tasques que desenvolupen.
- Defineix digestió i descriu les transformacions que pateixen els aliments al llarg de l'aparell digestiu.
- Anomena i descriu mètodes freqüents de conservació d'aliments, i identifica aliments que se solen presentar conservats segons aquests mètodes.
- Reconeix i descriu estratègies d'higiene per evitar intoxicacions alimentàries.
- Interpreta informacions nutricionals i classifica els aliments deduint-ne la qualitat i idoneïtat de consum.

- Comprèn informacions, adquireix vocabulari sobre la nutrició humana, expressa coneixements i opinions de forma oral i escrita, i mostra interès per la lectura de textos sobre alimentació.
- Aplica estratègies matemàtiques per interpretar informacions nutricionals.
- Descriu les funcions de l'aparell respiratori. Identifica, anomena i descriu els òrgans d'aquest aparell.
- Descriu les fases del procés de la respiració i anomena els òrgans implicats.
- Descriu les tasques que desenvolupa l'aparell circulatori. Identifica i anomena els tipus d'òrgans que el componen.
- Anomena i descriu les cèl·lules sanguínies i les seves funcions, i descriu la composició del plasma.
- Identifica, anomena i descriu les cavitats del cor i el batec cardíac.
- Descriu la circulació general i la circulació pulmonar de la sang, i anomena les venes i artèries principals a través de les quals es duen a terme.
- Identifica i anomena els òrgans de l'aparell excretor i en descriu el funcionament, des del filtratge de la sang fins a l'expulsió de l'orina.
- Descriu l'excreció mitjançant les glàndules sudorípares.
- Defineix donació, donant i banc de sang. Reconeix les característiques de les donacions.
- Participa activament en la construcció d'un model de pulmó. Identifica les parts i funcionament del model de pulmó i el relaciona amb el pulmó real.
- Comprèn informacions, adquireix vocabulari sobre la respiració, la circulació i l'excreció, expressa coneixements i opinions de forma oral i escrita, i mostra interès per la lectura de textos relacionats amb la nutrició humana.

2.2.La funció de reproducció.

- Descriu les característiques generals de la reproducció humana: tipus, aparells i cèl·lules que hi intervenen.
- Identifica i anomena els òrgans de l'aparell reproductor masculí i en descriu les funcions. Anomena les parts de l'espermatozoide i en descriu les característiques més rellevants.
- Identifica i anomena els òrgans de l'aparell reproductor femení, i en descriu les funcions. Anomena les parts de l'òvul i en descriu les característiques més rellevants.
- Defineix pubertat, descriu els canvis que es produeixen en l'aparell reproductor masculí i femení, i identifica els caràcters secundaris que es desenvolupen en aquest període de la vida humana.
- Descriu les fases del cicle menstrual.

- Defineix fecundació i zigot. Descriu el desenvolupament de l'embrió i anomena les fases per les quals passa. Identifica, anomena i descriu les funcions de la placenta, el sac amniòtic i el cordó umbilical.

- Descriu les fases del part, les característiques del nadó nou-nat i els canvis maduratsius que es produeixen en els aparells respiratori i circulatori, en l'alimentació, en el sistema nerviós...

- Identifica i anomena alguns trets que s'hereten, i reuneix informació per detectar l'origen dels caràcters heretats.

- Accepta amb normalitat les diferències d'aparells i de caràcters sexuals secundaris, mostra actituds de respecte vers les seves companyes i companys de classe, i resol els dubtes amb les persones adequades.

- Comprèn informacions, adquireix vocabulari sobre la reproducció humana, expressa coneixements i opinions, i mostra interès per la lectura de textos sobre la reproducció.

Bloc 3. Els éssers vius.

3.1. Estructura i funcions dels éssers vius.

- Identifica, anomena i descriu les parts de la cèl·lula i les tasques que desenvolupen. Descriu els tipus de cèl·lules i com duen a terme les funcions vitals.

- Defineix ésser unicel·lular i pluricel·lular, anomena i classifica éssers segons quina en sigui l'organització cel·lular, i defineix teixit, òrgan, sistema i aparell.

- Descriu característiques dels bacteris i les seves funcions vitals.

- Descriu els efectes dels bacteris en altres éssers vius.

- Descriu característiques dels protozous, mitjans en els quals viuen i els efectes que tenen en l'ésser humà.

- Descriu característiques de les algues, els mitjans en els quals viuen, els efectes que tenen en la composició de l'aire i com s'aprofiten.

- Identifica i descriu les característiques dels fongs i els mitjans on viuen, i coneix tres grans grups de fongs.

- Coneix la repercussió de la funció de nutrició dels fongs en la biosfera i descriu efectes beneficiosos i perjudicials per a l'ésser humà.

- Descriu l'estructura dels líquens i el seu mode de nutrició, i coneix la importància i el significat de la seva presència en els entorns naturals.

- Descriu l'estructura bàsica dels virus i com actuen sobre les cèl·lules dels éssers vius, i anomena algunes de les malalties que causen a l'ésser humà.

- Comprèn informació, adquireix vocabulari sobre els éssers vius, expressa coneixements i opinions de forma oral i escrita, i mostra interès per la lectura.

- Coneix i aplica elements, operacions i estratègies matemàtiques per resoldre problemes sobre mesures reals de microorganismes vistos al microscopi.

3.2. Els animals.

- Descriu les característiques generals dels animals i la seva estructura corporal. Identifica i descriu les característiques dels animals vertebrats i invertebrats.
- Identifica i descriu les característiques dels peixos. Distingeix i esmenta peixos ossis i peixos cartilaginosaos.
- Identifica i descriu les característiques dels amfibis i la metamorfosi d'aquests animals. Distingeix i anomena amfibis anurs i amfibis urodels.
- Identifica i descriu les característiques dels rèptils. Distingeix i anomena rèptils escatosos, quelonis i crocodilians.
- Identifica i descriu les característiques de les aus.
- Identifica i descriu les característiques dels mamífers. Distingeix i anomena monotremes, marsupials i placentaris.
- Descriu les característiques dels porífers, cnidaris, anèl·lids i equinoderms, i identifica i anomena animals de cada grup.
- Descriu les característiques dels mol·luscs i els artròpodes, i identifica animals de cada grup.
- Comprèn informació, adquireix vocabulari sobre els animals i els grups que els formen, expressa coneixements i opinions de forma oral i escrita, i mostra interès per la lectura de textos que s'hi refereixen.
- Anomena animals en perill d'extinció, localitza les regions que habiten, i descriu causes que els han portat a aquesta situació i accions de protecció de la vida animal.

3.3. Els éssers vius en el seu medi.

- Identifica diferents tipus d'ecosistemes i en descriu les característiques.
- Descriu els efectes en els ecosistemes de les societats prehistòriques, les primeres societats agrícoles i les societats actuals.
- Descriu les amenaces que pateixen els ecosistemes: alteració de les funcions, destrucció, desaparició d'espècies i pèrdua de terres, i identifica les causes que les produeixen.
- Coneix la regla de les tres erres i altres pautes i accions de protecció de la natura.
- Descriu accions governamentals encaminades a fomentar un desenvolupament sostenible.
- Defineix empremta ecològica i interpreta i utilitza informació per calcular l'empremta pròpia.
- Descriu què és un indicador biològic i interpreta imatges de líquens que informen sobre la qualitat ambiental.

- Interpreta informacions numèriques relatives a la perdurabilitat d'alguns residus i descriu accions per reduir la quantitat de fems que es generen.
- Interpreta i identifica en imatges i en la realitat els tipus d'ecosistemes i les transformacions produïdes, i descriu les causes que han provocat aquestes transformacions.
- Comprèn informació, adquireix vocabulari sobre accions humanes en els ecosistemes, expressa coneixements i opinions, i mostra interès per la lectura de textos sobre la conservació de la biosfera.
- Aplica operacions matemàtiques per resoldre alguns problemes relacionats amb l'empremta ecològica i la durada dels fems.

Bloc 4. Matèria i energia.

4.1. La matèria i els seus canvis.

- Defineix matèria, massa i volum. Coneix i utilitza procediments bàsics per determinar la massa i el volum dels cossos, i els símbols de les unitats que es fan servir.
- Defineix densitat, la calcula i l'expressa correctament, i determina la flotabilitat en l'aigua de cossos i substàncies.
- Defineix substància pura i mescla, anomena diferents tipus de mescles (dissolucions, mescles heterogènies i aliatges) i identifica substàncies pures i mescles de l'entorn.
- Coneix i descriu els procediments de filtració, decantació, dissolució, destil·lació, evaporació i magnetisme; descriu mescla, els seus components, materials, instruments i les fases del procediment.
- Descriu les característiques dels canvis físics i identifica les causes que els produeixen.
- Defineix reacció química, reactius i productes. Identifica i descriu reaccions senzilles d'oxidació i combustió, i les simbolitza de manera aproximada.
- Aplica coneixements i descriu processos químics que duen a terme els éssers vius, com ara la digestió, la fotosíntesi i les fermentacions.
- Identifica i descriu símbols de corrosiu, toxicitat, inflamabilitat...
- Comprèn informacions, adquireix vocabulari sobre la matèria i els canvis que experimenta, expressa coneixements i opinions de forma oral i escrita, i mostra interès per la lectura de textos relacionats amb la matèria, els canvis que experimenta, les seves propietats...
- Aplica elements, operacions i estratègies matemàtiques per resoldre problemes sobre densitat.

4.2. L'energia. La calor, el so i la llum.

- Identifica, anomena i descriu en la natura, en dispositius i en aparells, les formes i fonts d'energia principals.
- Descriu algunes transformacions de l'energia en la natura, en aparells i en dispositius.
- Descriu maneres de transferir la calor i identifica els efectes que produeix en els cossos: augment de temperatura i canvis d'estat.
- Descriu la producció i la propagació del so, i n'esmenta alguns efectes.
- Anomena característiques i propietats de la llum i descriu experiències que les demostren. Esmenta fonts de llum i descriu la importància del Sol com a font de llum i calor.
- Identifica, defineix i anomena cossos opacs, translúcids i transparents.
- Identifica i caracteritza els fenòmens de reflexió, refracció i descomposició de la llum, els quals es produeixen en la natura i en miralls, lents i prismes, i coneix els usos d'aquests objectes.
- Descriu i anomena tipus de contaminació, identifica les causes que la produeixen i proposa mesures per disminuir la contaminació.
- Comprèn informacions, adquireix vocabulari sobre l'energia, expressa coneixements i opinions de forma oral i escrita, i mostra interès per la lectura de textos relacionats amb l'energia i les fonts d'energia.
- Aplica elements, operacions i estratègies matemàtiques per resoldre problemes sobre la velocitat de la llum.

4.3. L'energia. L'electricitat i el magnetisme.

- Descriu interaccions entre cossos amb càrrega elèctrica i corrent elèctric, i identifica fenòmens en els quals es manifesta l'electricitat.
- Defineix cos conductor i cos aïllant, i identifica i anomena substàncies conductores i aïllants.
- Identifica i anomena tipus de generadors, descriu les funcions d'elements senzills dels circuits elèctrics, i interpreta símbols bàsics de circuits elèctrics.
- Anomena aparells elèctrics, en descriu el funcionament i les transformacions de l'electricitat que es produeixen.
- Anomena les parts d'un imant, defineix i caracteritza el camp magnètic, i identifica i anticipa interaccions entre imants.
- Descriu les característiques del camp magnètic terrestre i com interactua amb la brúixola. Coneix l'estructura d'una brúixola i és capaç de construir-ne una a partir d'elements senzills.
- Identifica l'aparició d'un camp magnètic associat a un corrent elèctric, construeix un electroimant, identifica l'aparició de corrents elèctrics a partir del

moviment d'imants, i anomena aparells i dispositius que aprofiten l'electromagnetisme: motors, alternadors i dinamos.

- Coneix els perills a l'hora de connectar, manipular i desconnectar aparells elèctrics, assumeix pautes per evitar accidents causats per electricitat, i identifica proteccions que hi ha en els circuits d'un habitatge.

- Comprèn informacions, adquireix vocabulari sobre l'electricitat i els efectes que té, el magnetisme, els circuits i els aparells elèctrics, expressa coneixements i opinions, i mostra interès per la lectura de textos sobre l'electricitat i el magnetisme.

Bloc 5. Tecnologia, objectes i màquines.

- Defineix transformació d'energia. Identifica i descriu transformacions de l'energia en fenòmens naturals que es produeixen en l'entorn.

- Anomena aparells que transformen energia, i determina en aquests la forma d'energia que «entra» i la transformació que s'hi produeix.

- Defineix font d'energia. Defineix font no renovable d'energia i anomena diferents fonts d'aquest tipus.

- Defineix central de producció d'electricitat, anomena tipus de centrals, identificant les que s'utilitzen en cada una d'aquestes, i descriu, amb ajuda d'imatges, els elements i el funcionament d'una central tèrmica de carbó i d'una central hidroelèctrica.

- Anomena activitats en les quals utilitza energia i les fonts de les quals s'obté, i descriu els efectes mediambientals de la producció i l'ús d'energia.

- Anomena i descriu accions per disminuir el consum d'energia als habitatges.

- Anomena màquines simples i compostes, en descriu els elements i el funcionament, i formes i transformacions d'energia implicades en el funcionament de les màquines.

- Descriu avenços científics i tecnològics aplicats a l'habitatge, a la medicina, la comunicació i la informàtica i les seves repercussions en els modes de vida.

- Participa activament en totes les fases d'un projecte.

- Comprèn informacions, adquireix vocabulari sobre l'ús de l'energia i les màquines, expressa coneixements i opinions de forma oral i escrita, i mostra interès per la lectura de textos sobre l'energia i les màquines.

- Coneix i aplica elements i estratègies matemàtics per calcular consums energètics.

7. Elements transversals tractats.

En el desenvolupament de la matèria es treballaran de forma transversal al llarg del curs els següents elements:

- Educació per a la convivència en pau.

- Educació per a la igualtat entre les persones de diferent sexe.

- Educació ambiental i per al desenvolupament sostenible.

- Educació dels hàbits de consum.
- Educació per la salut.
- Educació sexual.
- Educació moral i cívica.
- Foment de la lectura.

8. Materials i recursos didàctics que s'utilitzaran.

- Llicència digital i quadernet de *Ciències Naturals 6 (Peça a Peça)*.
- Quadern de treball.
- Recursos impresos.
- Diaris, revistes, llibres especialitzats... per cercar informació.
- TIC: recursos digitals, documentals, pel·lícules...
- Material manipulable: representacions del cos humà, plantes, envasos, aliments, imants, contenidors de reciclatge, eines, màquines...

9. Procediments de suport i de recuperació.

Quan un alumne no ha assolit els aprenentatges en el plaç de temps prefixat, s'hauran d'adoptar diferents mesures per tal de garantir el seu bon desenvolupament. Depenent del grau d'endarreriment respecte del seu grup-classe es prendran les següents mesures:

Ajudes (recursos humans).

- Tutorització per part d'un company d'aula, ja que alhora ajudam al que té més dificultats i reforçam al que ja té assolit els continguts impartits.
- Reforç ordinari per part del diferents mestres amb hores disponibles al centre.
- En cas d'alumnes amb un diagnòstic de necessitats específiques de suport educatiu (dislèxies, TDAH, etc), rebran suport per part del P.T. o l'A.L. del centre, tenint en compte, però que aquests especialistes hauran de prioritzar l'atenció especialitzada als alumnes amb necessitats educatives especials de caràcter permanent.

10. Activitats complementàries i extraescolars que es pretenen fer des de l'equip docent.

.Primer trimestre:

- Entrevista autora Guillem Cifre de Colonya
- Cala Bòquer dia 29 d'octubre (5è i 6è)
- Activitat "Deixalles":neteja de platja (5è i 6è)
- Visita Nadalena a Palma (5è i 6è)

.Segon Trimestre

- Son Real (5è i 6è)

- Taller d'ous de Pasqua a Llenaire (5è i 6è)
- Recorregut Pollença (5è i 6è)
- Taller de "Fer Pa"
- Aerodrom Binissalem (5è i 6è)

.Tercer trimestre:

-
- UIB: Fira de la Ciència (5è i 6è)
- Suma't a l'esport
- Circuit Bicicleta (5è i 6è)
- CentMat (5è i 6è)
- Aqualand

11. Adaptacions necessàries per atendre l'alumnat amb NESE.

Amb els alumnes que requereixin mesures d'atenció a la diversitat es podran aplicar les següents:

Mesures ordinàries:

Les mesures ordinàries de suport són les estratègies organitzatives i metodològiques que possibiliten l'adequació del currículum al context sociocultural del centre i a les característiques dels alumnes, amb l'objectiu d'eliminar barreres a l'aprenentatge i fomentar la participació.

- Mesures organitzatives
 - Agrupaments flexibles.
 - Suport en grups ordinaris (Docència compartida, dos mestres dins l'aula).
 - Els desdoblaments de grup.
 - Suport educatiu en petit grup.
- Mesures metodològiques
 - Tallers de llenguatge i expressió oral a Infantil
 - Grups interactius amb famílies convidades
 - Comunitats d'Aprenentatge que es crearan a partir de diverses activitats que el centre pugui proposar.
 - Treball cooperatiu
 - Racons
 - Treball per projectes
 - Ambients (EI)
 - Aprenentatge entre iguals
 - Capses d'aprenentatge o enriquiment
 - Tècniques de gestió d'aula

Totes aquestes mesures estan explicades i detallades al PAD del nostre centre.

Mesures específiques d'atenció educativa:

Les mesures específiques de suport s'entenen com a respostes als alumnes personalitzades:

- Adaptacions curriculars significatives (ACS) *En el centre hi ha un model d'ACS*
- Suport individual: Alguns alumnes NESE per les seves característiques i necessitats poden precisar algunes sessions de suport individuals, normalment fora de l'aula.

12. Seguiment de la Programació Docent. Indicadors d'assoliment.

És imprescindible fer una avaluació del que s'ha dissenyat en un primer moment i del que s'ha aplicat posteriorment a l'aula per considerar l'impacte que allò programat i planificat ha tengut en la millora del rendiment escolar de l'alumnat. Es tracta d'una pràctica reflexiva per part dels qui conformem l'equip docent valorant assoliments, anotant dificultats i recollint propostes de millora per a implementacions futures a l'aula.

L'autoavaluació docent, i fins i tot coavaluació, perseguirà analitzar la intervenció docent a l'aula, els recursos utilitzats, els temps, els espais, les maneres d'organitzar el grup, els instruments d'avaluació utilitzats, les mesures inclusives aplicades, les diferents claus que s'han fet servir... També s'inclou en aquesta reflexió la coordinació dels equips docents, el clima en el treball col·laboratiu, l'organització i altres qüestions relacionades amb el funcionament del grup i del centre.

Aquesta avaluació es basarà en nombrosos instruments que facilitin la reflexió no només quantitativa, sinó també qualitativa, basada en l'observació. Les anotacions efectuades s'analitzaran de manera reflexiva i proactiva de cara a la millora dels procediments aplicats perquè es garanteixin aprenentatges d'èxit en l'alumnat. Un diari o un anecdotari són exemples d'instruments senzills d'utilitzar i dels quals es poden obtenir valoracions molt interessants. També són útils les escales d'observació i les «l·listes de confrontació» que permeten analitzar el disseny, l'aplicació i l'impacte del que s'ha programat. És interessant tenir clars els criteris sobre els quals ens basarem per fer aquestes autoavaluacions. Entre d'altres, els que a continuació es proposen seran referents per analitzar fortaleeses i dificultats perquè, sobre aquestes valoracions, s'elaborin propostes de millora:

12.1. Avaluació de la programació:

- Avaluació inicial i mesures adoptades després dels resultats d'aquesta.
- Adequació a les característiques de l'alumnat.
- Seqüenciació i temporització dels continguts de les unitats didàctiques.
- Realització d'activitats i reptes.
- Estratègies metodològiques seleccionades.
- Agrupaments de l'alumnat.
- Materials i recursos didàctics usats.
- Adequació dels criteris d'avaluació i dels estàndards d'aprenentatge.
- Instruments d'avaluació.
- Criteris de qualificació.
- Mesures i respostes d'atenció a la diversitat de l'alumnat.
- Activitats complementàries i extraescolars planificades i efectuades.
- Grau de satisfacció de l'alumnat amb els aprenentatges adquirits.
- Grau de satisfacció del professorat amb el procés d'ensenyament efectuat.

12.2. Avaluació de la pràctica docent.

a) Planificació.

- Planifica l'àrea tenint en compte els estàndards d'aprenentatge previstos.
- Planifica l'àrea adaptant-se al temps disponible per al desenvolupament d'aquesta.
 - Selecciona i seqüencia els continguts tenint en compte les particularitats de l'alumnat.
 - Adequa la tipologia d'activitats i les estratègies metodològiques segons els estàndards d'aprenentatge.
 - Planifica les sessions de classe de manera flexible, preparant activitats i recursos ajustats a la programació d'aula i a les necessitats i als interessos de l'alumnat.
 - Contextualitza els criteris, procediments i instruments d'avaluació i d'autoavaluació per al seguiment del progrés de l'aprenentatge de l'alumnat i els adapta a les seves característiques.

b) Desenvolupament:

- Sintetitza les idees fonamentals apreses abans de passar a una nova unitat o tema amb mapes conceptuals, esquemes...
 - Quan introdueix conceptes nous, els relaciona, si és possible, amb els ja coneguts; intercala preguntes explicatives; en posa exemples...
 - Mostra predisposició per aclarir dubtes i oferir assessorament a l'alumnat.
 - Optimitza el temps disponible per al desenvolupament de cada unitat didàctica.
 - Utilitza ajuda audiovisual o d'un altre tipus per donar suport als continguts a l'aula i facilitar l'aprenentatge.
 - Planteja activitats grupals i individuals.

- Promou el treball cooperatiu i manté una comunicació fluida amb l'alumnat.
- Desenvolupa els continguts d'una manera ordenada i comprensible per a l'alumnat.
- Planteja activitats que permetin l'adquisició dels estàndards d'aprenentatge i les destreses pròpies de l'àrea i del nivell.
- Dona resposta a l'alumnat que presenta diferències a l'aula.

12.3. Seguiment i avaluació del procés d'ensenyament i aprenentatge.

- Fa l'avaluació inicial al principi de curs per ajustar la programació al nivell de l'alumnat.
- Detecta els coneixements previs de temàtica.
- Revisa i valora, amb freqüència, els treballs proposats a l'aula i fora d'aquesta i dona pautes per a la millora dels aprenentatges.
- Proporciona la informació necessària sobre la resolució de les diferents tasques i activitats i sobre com poden millorar-la.
- Utilitza suficients situacions d'aprenentatge que garanteixin la participació de tot l'alumnat.
- Afavoreix els processos d'autoavaluació i de coavaluació.
- Utilitza diferents tècniques i instruments d'avaluació segons les situacions d'aprenentatge plantejades.
- Fa servir diferents mitjans per informar de les avaluacions de manera continuada l'alumnat i la família.